

Сценарій свята Стрітення

(На сцені — засніжені дерева. На галявині виходить гарна дівчина, одягнена в українське вбрання, в зелену плахту. Здіймається віхола, починає йти сніг. Дівчинка Теплінка ховається за дерево. На сцену Дід Мороз поплід руки виводить Бабу Зимю. Вона зігнулася, руки в неї трусяться. І йде вона, спираючись на сучкуватий костур. Кожух на ній — полатаний. Валянки з дірками, хустка із клоччя, крізь яке вилазить сиве волосся).

Баба Зима: Діду Морозе, хто це мені про соловейка згадував? Та я зараз цього соловейка...

Дід Мороз: Так-так, Бабусю Зимо, і я щось таке чую ніби про соловейка. Нумо краще послухаємо! Може, то Віхола розгулялася, а нам лише здається, ніби то пісня лунає. Бо я сьогодні запрошував Віхолу на побачення.

Баба Зима: А для чого це тобі Віхола знадобилася?

Дід Мороз: Та бачиш, Бабуню Зимо, мене люди на Водохреще не пригостили кутею. Я вже думав розсердитися на них, та згадав, що вони мене пошанували на Різдво. Отож моя черга настала людям за добро віддячити. Так що будемо сьогодні на землю мороз посипати, снігом вулиці замітати.

(Дід Мороз і Баба Зима слухають. Лунає пісня Дівчинки Теплінки «Ой у гаю при Дунаю»).

Баба Зима: Та хто сміє усередині зимового місяця, 15 лютого, про щебет літнього птаха згадувати? (Сердиться). Це ти, мабуть, Діду Морозе, не Віхолі побачення призначив, а Дівчинці Теплінці. Чого мовчиш?

Дід Мороз: Так кажу тобі, Бабо Зимо, що сьогодні настав час людям за кутю платити, яку вони мені запропонували на Різдво. А я їм сьогодні всі калюжі заморожу — щоб півень не зміг із них води напиться.

Баба Зима (уриваючи його на слові): Дівчинко Теплінко, якщо це твоя пісня, покажи Дідові Морозу. Обіцяю, що не ображу тебе. Дай, серденько, подивитися на твою гарну вроду. Може, помолодшаю.

Дівчинка Теплінка (виходить на сцену): Добрий день, Бабуню Зимо! Добрий день, Діду Морозе! Дякую тобі, Діду Морозе, за твої добрі слова.

Дід Мороз: Ось і довелось зустрітися з тобою. Ох! Ох! (Береться за серце. Сідає на пеньок).

Баба Зима: Ах ти негідне дівчисько! Та хто ти така? Як ти насмілилась? Я тебе не запрошувала сюди! Та я зараз хуртовину на тебе напушу!

Дівчинка Теплінка: А я Дівчинка Теплінка, провісниця Весни. І хоч ти, Бабо Зимо, лютуєш та хуртовинами залякуєш, але не налякати тобі мене. Бо в повітрі вже пахне Весною. А через п'ятнадцять днів — уже й Місяць Березень прийде. І навіть Місяць Лютий це стверджує. Ось послухай його пісню.

Баба Зима: І слухати не хочу! А якщо не боїшся Віхоли, то я зараз трьох зимових місяців покличу на допомогу.

Дівчинка Теплінка (звертається до залу): Любі гості! Підкажіть Бабі Зимі, що Місяць Лютий каже, коли вступає в свої права. (Дівчинка Теплінка слухає відповіді із залу). Ось чуєте, як у лісі загуло? То, мабуть, сам Місяць Лютий іде.

(Згори і збоку на сцені падає сніг. Гуде в повітрі).

Дівчинка Теплінка (гукає): Місяцю Лютий, скажи дітям, що ти до людей мовиш? Адже я підслухала твою пісню.

Голос за сценою: Ех, якби я такий дужий був, як мій брат, то б я бикові-третьоківі роги скрутив. У-у-у! Роги скрутив!

Дівчинка Теплінка (звертаючись до залу): Любі гості! Чому так каже Місяць

Лютий? (Вислуховує відповіді дітей). Бо Місяць Січень — той ще був у повній силі. Кріпив ріки морозом, замітав дороги хурделицею. Чи правду я кажу? А що може Місяць Лютий? (Слухаючи відповіді дітей, узагальнює). Отож пам'ятай, Бабо Зимо, що Місяць Лютий пнеється, дметься, але тільки шумом від нього віддається. А як прийде моя сестра Громоваця, то Лютий водою розлілється. (Дівчинка Теплінка знову звертається до залу). Любі гості! Нагадаймо Місяцеві Лютому, які прислів'я складені про нього в народі. (Слухаючи дітей, допомагає їм). Як лютий не лютий, та на весну брови хмур. Лютий вночі тріщить, а вдень плочить.

Місяць Лютий (тупотить ногами): Замету всіх, завію! Снігом закручу-заверчу і разом із хурделицею відправлю танцювати. Ось тоді побачимо, хто кого перемаже! У-у-у! У-у-у! Замету-у-у! Ні доріг, ні хат, ні дерев на шляху не залишу-у! (Сходить зі сцени).

Дівчинка Теплінка: Ось бачите, любі гості, злякався! Дякую вам за допомогу!

Баба Зима (сердито): Радієте! (Передражнює). Прогнали! Прогнали! Та я зараз тебе прожену. Замету-розвію твою зелену плахту та в ополонці заморожу!

Дівчинка Теплінка: Любі гості! Допоможіть мені Бабу Зимю перебороти. Нагадайте мені приказки, які склали в народі про Весну. Може, тоді Баба Зима зрозуміє свою поразку? (Слухає відповіді дітей, допомагає їм). Весна сонцем ясна. Весна квітами красна і т.д.

Баба Зима: Зараз! Я тебе у мішок укину та на лід перетворю!

Дівчинка Теплінка: Любі гості! Чи послухатися мені Бабу Зимю? (Слухає відповіді дітей). Дякую вам, любі, за турботу! Та не бійтеся за мене. А ось гляньте на Бабу Зимю! Яка вона полатана та обшарпана! То з неї вже вся сила вийшла. Я не заперечую, нехай буде чесне змагання між нами! Ходімо на поле! Там і подивимося, хто кого переборє. Прощавайте, гості, до зустрічі!

Баба Зима (передражнюючи): Прощавайте, прощавайте, без зустрічі не буде. (Сходить зі сцени).

Дід Мороз (який заснув був на пеньку): Ох! Старість — не радість! Присів на хвилину, а проспав годину. Отак мене, старого, розморозила Дівчинка Теплінка. Що правда, то правда — старість — не радість! А куди ж це наша Дівчинка Теплінка поділася? (Слухає відповіді дітей). То ж, значить, пішли сперечатися-змагатися в чисте поле? (Чухає потилицю). А чи знаєте, чим це змагання скінчиться? (Вислухавши відповіді дітей, повідомляє). Якщо до вечора стане тепліше — Тепло Зимю перебороло. А якщо холодніше — Зима перебороло Тепло. Розкажіть, будь ласка, які ви знаєте прикмети цього змагання? (Слухає дітей, підказує).

Ясна погода під час змагання Тепла з

Зимюю віщує добрий урожай у полі. Тиха погода — радість пасічників несе. Вітер — погана ознака для садівників. Відлига — жди пізньої весни. Бурульки відпадають — бережи картоплю, бо в поле не скоро трактор вийде. Якщо Дівчинка Теплінка всміхнеться — земля проснеться.

Молодці! Багато знаєте прикмет для Стрітення. Але чого он це я тут забарився? І в мене ж робота є. Може, мені хтось допоможе та нагадає, що я сьогодні збирався зробити? Ах! Ох! Отепер нагадали. Та ж я збирався калюжі заморозити! А для чого, знаєте? (Повертається то лівим, то правим

вухом до залу, прислухаючись). Та для того ж, щоб півень води не напився! А чому, знаєте? Та, звичайно, тому, щоб народ основну прикмету сьогоднішнього дня запримітив. Хто мені цю прикмету назве? (Погладжуючи бороду, нагадує). Якщо півень на Стрітення з калюжі води нап'ється, то господар у цьому році біди набереться. А ще на Стрітення кажуть так: півень нап'ється води з калюжі — жди скоро стужі. Все вам зрозуміло, любі гості? І про прикмету вам зрозуміло? І чому я сьогодні людям допомогти повинен — зрозуміло? (Знову, поглажуючи бороду, веде далі). Отож я і повинен віддячити людям за їхню гостинність на Різдво. Зрозуміло? Так що послішаю, послішаю до роботи. Та заодно Бабі Зимі допоможу. Бо в народі є таке прислів'я: «Всьому свій є час: зимі — зимою, весні — весною, морозу — зимою, теплу — весною». Отож-бо, мабуть, всі вже зрозуміли: якщо Баба Зима сьогодні програє, то вона все одно свій час відбере у Дівчинки Теплінки — але за рахунок весняних днів. А це людині не на добро. Тому й піду Зимю з Теплінкою мирити, любі діти. Послішаю, послішаю! Молодій Дівчинці Теплінці розповісти про закони матері-природи. Хай ретельно готується до зустрічі Зими з Весною. Від цього людям користі більше буде.

(На сцену виходять хлопці і дівчата).

Дівчинка: А де це наша господиня?

Хлопець: На службу до церкви пішла, бо сьогодні ж свято Стрітення.

Господиня (заходить із свічкою в руках): А ось і я. Службу із стрітенською свічкою відстояла. Воду освятила.

Дівчинка: Тітко Ганно, розкажіть, будь ласка, про традиції свята Стрітення!

Господиня (запалює свічку під образами): Ось це перша традиція: піти до церкви, свічку освятити і поставити перед образами.

Дівчинка: А для чого це потрібно?

Господиня: Стрітенська свічка має дуже велику магічну силу і допомагає відігнати злі сили, які завжди хочуть перешкодити людині або випробувати її волю. Тому, ставлячи свічку під образами, люди звертаються до Божої Матері з проханням допомоги

їм сили холоду, зла та біди відігнати, життя оберігати. А ще кажуть, що свічка на Стрітення оберігає оселю від пожежі та грому. Тому таку свічку називають громниною. А ще вона допомагає відвернути весняну повінь.

Наступна традиція цього свята — освятити воду. Цій воді приписується велика сила. Нею натирають хворі місця, знімають зурочення, застосовують при нападі радикуліту.

Дівчинка: А моя бабуся стрітенською водою напуває худобу, а дідусь окроплює вулики.

Господиня: Бо освятені вода та свічка мають Божу силу. Традиції освятення води і свічки належать до християнських, бо саме народження Христа означає захист людини від усіляких злих сил.

Хлопець: Пане господине, а правда, що святу стрітенську воду називають «козацькою водою»?

Господиня: Так, правда. Бо за повір'ям ця вода має дві козацькі сили. Перша сила оберігає воїна-захисника від кулі. Тому колись, благословляючи козака в похід, саме батько повинен був окропити його стрітенською водою, примовляючи: «Боже тебе захисти!» Друга сила оберігає чумаків. І тому, знову ж таки, старший чоловік у хаті, випроваджуючи чумака в далеку путь, повинен був окропити хліб і сіль, а також самого чумака, примовляючи: «Боже тобі допоможи!»

Дівчинка: Хлопці, а хто може розповісти про чумаків?

Хлопець: Будь ласка, слухайте. Давня та історія. Нам дідусі змалку про це розповідали. Колись не було ні автомобілів, ні поїздів, а по безкраїх просторах степів України вантажі возили чумаків. Уявіть собі: їдуть неквапом круторогі воли, риплять дубові вози. На возах — поцвохують батогами вусаті поногичі. Вид у чумаків засмаглий, але гордий. Найголовніше чумацьке діло було возити людям сіль: чи то крем'яну з Галичини, чи то лиманську з Криму. Нерідко чумакі важили своїм життям або навіть головою накладали: то розбійники нападуть, то люта хвороба здолає, то волики в пустельній дорозі без сили упадуть. Але для спільного добра своєю життям не шкодували. Отож-бо так багато складено пісень про чумаченьків.

Дівчинка: Так нумо заспіваймо! (Усі співають пісню).

Хлопець: А кажуть, що сьогоднішня зустріч зими з весною дає силу-силенну прикмет.

Дівчинка: А чи правда, що сьогодні гадають?

Господиня: Визначати стрітенські прикмети для майбутньої хліборобської праці було звичаєм ще в дохристиянські часи. Відтоді й перейшли до нас у спадок різні ворожіння і гадання у цей час. Отож послухайте.

Найпершим ворожінням у літніх людей вважалося виставити на ніч на поріг зерно. Якщо вранці на нього впаде роса — буде врожайний рік.

А в молоді ворожіння було інакше. Наливали повні ночви води і вкидали туди дев'ять шкаралупок від горіхів. Якщо дев'ятеро молодих людей по черзі за один похід зможуть розігнати цю «флотилію», то буде гарний урожай в саду.

Інше гадання таке: якщо дев'ять чоловік по черзі зможуть у відро викапати з наперстка щонайбільше крапель води, яка туди налита, то в цьому році буде багато меду.

А то ще: якщо дев'ять чоловік по черзі зможуть набрати з торбини три склянки зерна, не залишивши при цьому жодної зернини, то весна піде на врожай.

(Наприкінці присутні проводять будь-які із запропонованих гадань-змагань на вибір).

Господиня (підбиває підсумки гадань): Мабуть, Дід Мороз зуміє помирити Зимю з Дівчинкою Теплінкою. Бо ж, бачите, сьогодні який мороз: півень води не нап'ється. Та й наші гадальники наворожили, що гарний врожай буде у саду і на полі. Чекаємо Вас, любі гості, у нашій світлиці у наступному році.